

Ulikheter i sosialt medborgerskap i Europa: Hvilke konsekvenser har det?

Rune Halvorsen, Kaarina Ritson og Mi Ah Schoyen

EUROSHIP Policy Brief nr. 1 - juni 2020

INNLEDNING

Forskningsprosjektet *EUROSHIP – Hvordan motvirke ulikhet i sosialt medborgerskap? Nye verktøy for å fremme sosial robusthet i Europa (2020 - 2023)* vil gi ny komparativ kunnskap om hvor effektive velferdspolitiske tiltak er for å redusere fattigdom og sosial ekskludering i Europa. EUROSHIP vil ha et tett samarbeid med europeiske og nasjonale interessegrupper for å nå frem til de aktuelle grupper av borgere og øke prosjektets samfunnsmessige relevans. EUROSHIP vil utvikle politikk anbefalinger om hvordan sosialt medborgerskap kan styrkes på nasjonalt og EU-nivå. Forskningsresultatene vil bidra til å støtte gjennomføringen av Den europeiske pilaren for sosiale rettigheter.

EUROSHIP vil dokumentere EU-borgeres egne fortellinger og erfaringer, og vil fokusere spesielt på de med lav utdanning og inntekt. Prosjektet vil sette søkelyset på hvilke muligheter, utfordringer og politiske tiltak disse personene møter i europeiske land med svært ulike velferdssystemer, økonomiske og sosiale samfunnsforhold.

For å forstå hvilke utfordringer europeiske land og EU står overfor på dette feltet, vil forskergruppen:

1. Analysere de velferdspolitiske systemene, inkludert betydningen av minsteinntektssikringsordninger (i Norge: økonomisk sosialhjelp)
2. Fokusere på erfaringene til tre grupper i sårbare posisjoner (unge voksne med lav utdanning, personer med svak posisjon på arbeidsmarkedet og omsorgsforpliktelser, eldre og funksjonshemmede med pleiebehov)
3. Undersøke følgene av å innføre digital teknologi for å formidle sosiale tjenester (som sosialhjelp, trygd, arbeidsformidling, og omsorgstjenester) og adressere problemer med digitalisering i arbeidslivet

4. Analysere hvordan EU kan bidra til å minske sosial ulikhet i medborgerskap i et geografisk sammensatt Europa med flere styringsnivåer (EU, nasjonalt, regionalt og lokalt).

EUROSHIP vil bidra til en mer nyansert forståelse av ulikhet i sosialt medborgerskap og av faktorene som forhindrer at alle lag i befolkningen kan delta som fullverdige samfunnsmedlemmer. Forskerne vil se på samspillet mellom flere ulikhetsskapende forhold som kjønn, klasse, alder, etnisitet og funksjonshemmende barrierer for alle tre aldersgrupper (unge voksne, voksne og eldre).

FOKUS PÅ SOSIALT MEDBORGERSKAP OG MANGFOLD

Begrepet sosialt medborgerskap brukes ofte til å beskrive forholdet mellom innbyggerne og det offentlige når det gjelder rettigheter til inntektssikring (økonomisk sosialhjelp og trygd). I EUROSHIP anlegger vi en bredere forståelse av sosialt medborgerskap, som i tillegg belyser muligheter for deltakelse på alle samfunnsarenaer, i offentlig og sosialt liv. Prosjektet undersøker hvilke muligheter kvinner og menn med lav inntekt og utdanning har for å utøve sosialt medborgerskap: å opprettholde økonomisk trygghet, å ha valgfrihet, og å ha innflytelse og delta i politiske beslutningsprosesser av betydning for den enkelte og for samfunnet som helhet (for eksempel gjennom brukermedvirkning, interessepolitisk arbeid, valg og offentlige høringer).

EUROSHIP vil identifisere faktorer og samfunnsforhold som forhindrer eller gjør det vanskelig for kvinner og menn med lav utdanning og inntekt å utøve sosialt medborgerskap, og samtidig identifisere politiske virkemidler og tiltak som kan gjøre det lettere å håndtere risikoen for fattigdom og sosial ekskludering over livsløpet.

Mye av den sosialpolitiske forskningen neglisjerer hvordan mangfoldet i befolkningens behov og levekår påvirker risikoen for fattigdom og sosial ekskludering. EUROSHIP har som målsetting å bidra til mer nyansert kunnskap enn tidligere sosialpolitiske studier. Prosjektet vil analysere hvordan ulike grunner til marginalisering og sosial ekskludering (som kjønn, funksjonshemming, alder, klasse og etnisitet) virker sammen i utformingen, iverksettingen og bruken av sosiale rettigheter.

EUROSHIP vil undersøke hva vi kan lære av erfaringer fra sju europeiske land (Estland, Tyskland, Ungarn, Italia, Norge, Spania og Storbritannia) og EU-nivået. De sju landene har svært ulike sosioøkonomiske og institusjonelle betingelser for å virkeliggjøre sosialt medborgerskap. Prosjektet vil identifisere og foreta en systematisk analyse av de politiske virkemidlene som er tilgjengelige på EU-nivå når det gjelder å styrke sosiale rettigheter og fremme høyere sosiale standarder, samt redusere sosial og økonomisk sårbarhet og ulikhet i og på tvers av de europeiske landene.

POLITISKE ANBEFALINGER

EUROSHIP vil gi ny og bedre forståelse av ulikheter i sosialt medborgerskap. Bedre kunnskap om de nåværende ulikhetene vil gi et verdifullt grunnlag for å utarbeide forskningsbaserte anbefalinger og politikkløst. Nye innsikter vil bidra til å gi interessegrupper og beslutningstakere mer kunnskap om faktorer som kan være med å forbedre dagens systemer for utforming, iverksetting, koordinering og evaluering av velferdspolitikken, både på nasjonalt og EU-nivå.

Funnene kunne bidra til evidensbaserte og innovative politiske tiltak som kan hjelpe EU og nasjonale myndigheter å fremme sosialt medborgerskap for individer med særlig risiko for fattigdom og sosial eksklusjon. Med den pågående koronapandemien (COVID-19) blir det viktig at prosjektets evalueringer av velferdspolitikken tar i betraktning og studerer de sosiale og økonomiske følgene av pandemien for de tre sårbare befolkningsgruppene som prosjektet er særlig opptatt av. Så langt synes de tre gruppene å være blant de som er hardest rammet av krisen og EUROSHIP vil derfor følge virkningene av velferdspolitiske tiltak for disse gruppene i de sju landene som prosjektet dekker.

EUROSHIP vil samarbeide med representanter for offentlige myndigheter, partene i arbeidslivet og sivilsamfunnsorganisasjoner om å utvikle forslag til effektive politiske tiltak. Prosjektet har etablert referansegrupper i alle sju landene og på EU-nivå.

De forventede forskningsresultatene og politiske anbefalingene vil kunne ha positiv betydning for personer som er i økonomisk og sosialt sårbare posisjoner og for Europa som helhet. Forskningsprosjektet EUROSHIP vil bidra med ny kunnskap som kan anvendes for å oppfylle FNs bærekraftsmål, spesielt målsetting 1 (Utrydde alle former for fattigdom i hele verden), 8 (Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle), og 10 (Mindre ulikhet i og mellom land).

DATAKILDER OG SAMARBEID MED INTERESSEGRUPPER

EUROSHIP vil samle inn egne, originale data i form av individuelle *livsløpsintervjuer* med kvinner og menn med lav utdanning og lav inntekt. Gjennom intervjuer med kvinner og menn fra tre ulike generasjoner (født 1950-55, 1975-1980 og 1990-1995) vil vi kunne studere de historiske endringene i mulighetene til å utøve sosialt medborgerskap i ulike faser av livet. Forskerne vil bruke en felles intervjuguide til å intervju 4-5 kvinner og 4-5 menn i hver aldersgruppe i hvert av de sju landene (altså 210 slike intervjuer totalt).

I tillegg vil EUROSHIP organisere et *fokusforum* med interesseorganisasjoner i hvert av de sju landene. Her vil nasjonale og lokale interesseorganisasjoner bli invitert til å være medforskere i prosjektet. Fokusforumet vil bli organisert som et halvdagsseminar og vil gi data om organisasjonenes muligheter for innflytelse og deltakelse i politiske diskusjoner om velferdspolitikken.

I tillegg til livsløpsintervjuene og fokusforumet vil forskerne støtte seg på foreliggende studier og offentlige dokumenter, bruke levekårs- og holdningsdata til gjennomføring av statistiske analyser, samt intervju eksperter i embetsverket, representanter for partene i arbeidslivet og sivilsamfunnsorganisasjoner på nasjonalt og EU-nivå.

Det er mer sannsynlig at vi vil oppnå innovasjon i velferdspolitikken dersom vi kombinerer erfaringsbasert og forskningsbasert kunnskap. EUROSHIP vil trekke veksler på partnerskap med én europeisk referansegruppe og tilsvarende grupper i Estland, Tyskland, Ungarn, Italia, Norge, Spania og Storbritannia. Den europeiske referansegruppen består av representanter fra AGE Platform

Europe, COFACE Families Europe, European Anti-Poverty Network (EAPN), European Trade Union Confederation (ETUC), European Youth Forum, International Labour Organization (ILO) og EU-kommisjonen.

PROSJEKTET I NAVN OG TALL

PROSJEKTNAMN	EUROSHIP – Hvordan motvirke ulikhet i sosialt medborgerskap? Nye verktøy for å fremme sosial robusthet i Europa
VITENSKAPELIG KOORDINATOR	Professor Rune Halvorsen, OsloMet - Oslo Metropolitan University, Norway
PARTNERE	OsloMet - Oslo Metropolitan University, Norway University of Milan, Italy University of Tallinn, Estonia University of Hamburg, Germany TÁRKI Social Research Institute, Hungary University of Florence, Italy Autonomous University of Barcelona, Spain Swiss Paraplegic Research, Switzerland University of Sussex, Business School, UK Social Platform, Belgium
FINANSIERING	Horisont 2020 – EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, prosjektavtale nr. 870698
VARIGHET	Februar 2020 – januar 2023 (36 måneder)
BUDSJETT	Bevilgning fra EU: EUR 3 millioner
TWITTER	@EUROSHIP_EU
HJEMMESIDE	https://euroship-research.eu
KONTAKTINFORMASJON	Prosjektteamet ved OsloMet euroship@oslomet.no

The project is funded by the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 870698. The opinions reflect the authors' views only. The Research Executive Agency and the European Commission are not responsible for any use that may be made of the information it contains.